

Masennuksesta kohti valoa taiteen keinoin

Sari Äikää-Torkkeli 20.11.2012

- Loimaan Seudun Teatteriyhdistys ry:n ylläpitämä (perustettu 1987)
- painottunut lapsi- ja nuorisoteatteriin
- Loimaan Vesikoskitalossa v.2001 alkaen
- lähes 100 harrastajaa

Loimaan teatterin tavoitteet

- yhdessä tekeminen; lapset, nuoret, aikuiset
- monipuolinen taidekasvatus
- draama- ja teatterikasvatus
- ihmisenä kasvaminen
- hyvinvoinnin edistäminen
- ennaltaehkäisevä työ
- tunnistava työ
- tukeminen ja kuunteleminen
- ajan ja huomion antaminen
- erilaisuus = rikkaus
- yksilöllisyyden arvostaminen
- ei terapiaa, mutta terapeutista

MASENNUS -projekti

- MASENNUS –näytelmä 2006 (dvd 2008)

MASENNUS –viikko 10/2008

- MASENNUS -elokuvan ensi-ilta
- nuorten tekemät kuusi masennusta ilmentävää biisiä
- Synkkiä vesiä, mustaa merta –tanssikoreografia
- Erkki Poson masennusta ja alakuloa kuvaavat runot ja taulut

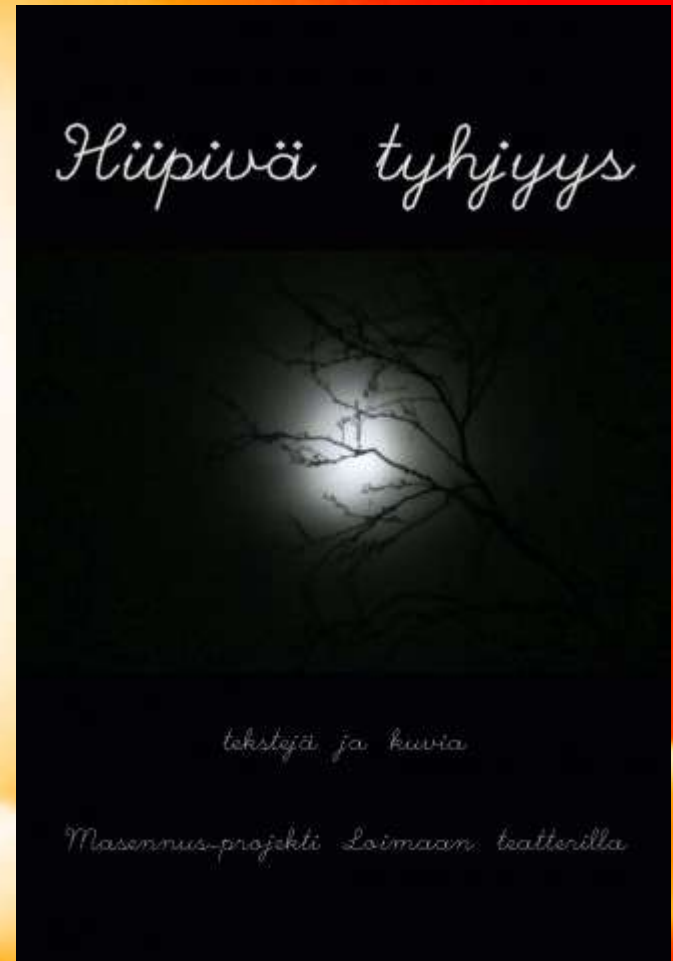
Elena Turja & Sari Äikää-Torkkeli: INERTIA teatteriesitys ja kuvasarja

HIIPIVÄ TYHJYYS (2010)

- Kirjaan koottu Masennus –näytelmän käsikirjoitus
- Erkki Poson maalauksia ja runoja
- INERTIA kuvasarja ja kuvia teatteriesityksestä
- muita tekstejä, piirroksia ja valokuvia

- KOHTI VALOA (03/2010) tapahtumassa
 - * Hiipivä tyhjiys -kirjan julkaisu
 - * Wessman & Schmidt:
Ettei etäisyys ikävöisi – diplomityö
 - * Uutta musiikkia nuorilta
- PIMEYDESTÄ VALOON 2011
monitaiteellinen näyttely

LEVY

- * Hiipivä tyhjiys (2010)
- * Elämän värit (2011)
- * Valon valtakunta (2012)

VALON VALTAKUNTA (2012)

- Monitaiteellinen tapahtumasarja, joka päättää MASENNUS –projektin.
- Teatteria: Pauliina Arvonen: RULLATUOLI
Johanna Suokas: LOKKI JA MINÄ

- Tanssia:
Sini Lindholm: Ignorance is blindness
Melina Schmidt: 153

- Taidenäyttely
- Levyn julkistaminen.

TAIDETEOKSEN KOKEMINEN

- Teos on maailman malli, jossa tunteita koetaan kolmella tavalla (Keith Oatley):
 - 1) tunnetaan sympatiaa, myötätuntoa esitettyä henkilöä kohtaan
 - 2) muistetaan samat kokemukset omasta elämästä
 - 3) samaistutaan henkilöön.

- Taiteen ja todellisuuden ero on siinä, että taide on representaatiota (esitys, mielikuva), eikä kokija voi kuin olla myötätuntoinen.

- Stanislavskin näyttelijäntyön teoria perustui ajatukseen **muistetuista tunteista, jotka heräävät taiteen yhteydessä**, kuten näyteltäessä.
- Jos tunnemme surua Romeon ja Julian kohtalosta, se voi perustua itse koettuun.
- Taideteos antaa kokea aiemmin koetun uudelleen tietyltä etäisyydeltä, jolloin kokija vapautuu.

- Flaubertin lausuma "Madame Bovary - se on olen minä" kertoo, että **kirjailija on kaikki henkilönsä.**
- Taiteilija **samaistaa itsensä luomuksiinsa.**

- Vastaavasti taiteen kokija omaksuu teoksen tai henkilön luonteen.

- Kolmivuotiaat lapset voivat identifioitua henkilöön, jos kertomuksen henkilöllä on sellainen tavoite, jonka he itse tuntevat.

- Viisivuotiaat lapset pystyvät samastumaan henkilöön, jonka toiminnan tavoite ei ole suoranaisesti tuttu

IDENTIFIKAATIO

- Identifikaatiolla on kaksoismerkitys: kohde tunnustetaan ja sitä jäljitellään.
- **Samaistuminen toisen toimintaan on oppimista** ➡ **jäljittely voi alkaa.**

- Näytelmän katsoja voi tyydyttää lapsenomaisia, kätkeytyä halujaan, olla taas maailman keskipiste kuin lapsena, kun hän kokee samoja tunteita kuin näytelmän sankari. (Freud)

MIMESIS (Aristoteles)

- jäljittelyä (naamioituminen, teeskentely, matkiminen).
- Inhimillisen toiminnan simulointia. Ihmismielellä on kyky rakentaa malleja maailmasta.
- Romaanit ja näytelmät ohjaavat simulaatioprosessia, jonka ydin on identifioitumista henkilöihin.

- Kokija käy läpi tapahtumat omassa ohjelmointiprosessissaan: mielen ruudulla hän kokee teoksessa esitetyt henkilöt, omaksuu heidän tavoitteensa ja tuntee tunteensa.
(Oatley)

ESTEETTINEN KAHDENTUMINEN (metaxis)

- Todellisuuden ja kuvitteellisuuden kaksinainen luonne: olla samanaikaisesti sisällä ja ulkona draamassa.

- Kun työstetään muotoa ja roolihahmoa oppija on roolissa (*mythoksessa*), mutta samanaikaisesti hän suunnittelee roolin ilmaisua (*logoksessa*).

Ihmisenä kasvaminen taiteessa Loimaan teatterissa

- jatkuva kehittyminen fyysisenä, psyykkisenä, sosiaalisena ja henkisenä olentona
- instrumenttina oma keho ja persoona
- tunteiden kanssa työskentely, turvallisuus
- saada purkaa paineita, olla joku toinen

Mitä nuoret kokevat saavansa toiminnasta?

1. YHTEISTYÖTÄ JA SAMANHENKISYYTTÄ

- ”Teatterilla voi aina olla oma itsensä ja teatterikavereille voi puhua kaikesta. Teatterille on aina kiva tulla.”
- ”Oli ihanaa huomata, miten kurjankin päivän jälkeen ilta teatterilla piristi. Yhteishengestä sai voimaa ja tuntui mukavalta, että ympärillä olevilla oli paloa näyttelemiseen ja yleensäkin teatterin tekemiseen. Koulussa ei juuri samanhenkisiä ihmisiä löydy. Teatterilta niitä onneksi löytyi sitäkin enemmän!”

2. HUONO PÄIVÄ JA HUOLET UNOHTUVAT

- ”Onnistumisen tunteet. Ja jos on joskus ollut huono päivä niin teatterilla kaikki sellaiset unohtuu. Teatterilla saa olla oma itsensä ja nauraa.”
- ”Kun minulla oli joskus ollut huono päivä kotona ja koulussa, kun saavuin teatterille, tuntui, kuin kaikki ärtymys ja paha olo olisi jäänyt oven ulkopuolelle. Teatterissa on aina hauskaa.”

3. ROOLIIHAHMO ON RAKAS <3 <3

- "Roolini "höppänä maalaisjuntti" oli lähellä sydäntä, koska olen itse kotoisin maalta. Monet ihmiset iloitsivat kyseisestä henkilöstä."
- "Roolissani ei tarvinnut paljon näytellä, olen nimittäin hyvällä tavalla hullu, kuten hahmonikin oli. Rakastuin siihen, se oli niin ihana ja höpsö."
- "Nauroin replojani, osasin rentoutua roolissa. Vanhan rouvan persoona oli paras. Hän luuli aina olevansa oikeassa, vaikka oli koko ajan väärässä."

4. VOIMAA JA ITSELUOTTAMUSTA

- "Ilman teatteria en olisi nyt sitä mitä olen <3"
- "Olen saanut ystäviä, ja näytellä ja herkutella – pienen hetken saa olla oma itsensä."
- "Voimaannuttavia ovat esitykset, kehut ja sateiset päivät, jolloin teatterin sisällä paahtaa aurinko."

NUOREN NÄKEMYS TEATTERIN MERKITYKSESTÄ

”On mielenkiintoista miettiä, mikä saa ihmisen toimimaan väkivaltaisesti toisia kohtaan, mutta näyttelijänä sen toteuttaminen on erittäin ahdistavaa ja turruttavaa.

- *Miksi sitten teemme näin?*

Kun keinot koulukiusaamisen lopettamiseksi eivät tehoa, ihmiset eivät vain välitä tai näe sitä, on se tuotava ihmisten elämään

– ja mikäpä olisi sen turvallisempaa – taiteen muodossa.”

Hyvinvoinnin edistäminen

- teatterissa syntyy syviä ystävyssuhteita
- keskustellaan elämän ilmiöistä esitysten teemojen tai muiden ajankohtaisten aiheiden pohjalta
- pitkäaikainen suhde nuorten ja ohjaajien välillä luo pohjaa luottamuksellisille keskusteluille
- yhteisöllisyys on voimakasta ja tärkeää
- KV-yhteistyö antaa uusia kokemuksia nuorille
- omien tärkeiden aiheiden nouseminen pintaan ja jopa näyttämölle asti

Koulukuraattori Marja-Liisa Laitila:

- *Teatteriharrastus antaa oppilaalle*
 - 1) *mahdollisuuden kokea tunteita*
 - 2) *eläytyä rooleihin ja voittaa itsensä*
 - 3) *esiintyä muille.*
- *Teatteri on muutakin kun näyttämöllä oloa; harjoituksissa opitaan sosiaalisia taitoja, rakennetaan yhteinen juttu, koetaan ”tehdään yhdessä”-fiilis.*
- *Kokemukseni 8 v aikana positiivisia: nuoret ovat puhjenneet teatteriharrastuksensa kautta kukkaan, saaneet esiintymisvarmuutta ja kasvaneet ihmisinä.*

Nuorten omat aiheet

- 2006 Kati Seppälä: MASENNUS
- 2007 Pauliina Arvonen & Anni Vuokko: PIENI EMOPOIKA
- 2007 Erkki Poso: PERFORMANSSI
- 2007 Kati Seppälä - Sini Lindholm: CABARET RED VELVET
- 2009 Erkki Poso: AOR & ITAR
- 2009 Emma Mäkinen: KÄSITELTÄVÄ VAROEN
- 2010 Sanni Rautiainen: NAHKIS – Nahkalinnan haltia
- 2010 Kati Seppälä: SYDÄMEN TANSSI

Henkilökunta

- pj ja hallitus
- teatteri-ilmaisun ohjaaja (osa-aik. kk-palkka)
- toinen tuntityötä tekevä ohjaaja
- kerho-ohjaaja
- vapaaehtoiset puvustaja, lavastusrakentaja
- vapaaehtoiset nuoret apuohjaajat
- harjoitteluyhteistyötä oppilaitosten kanssa

Loimaan teatteri sai Lapsenpäivä –palkinnon 2009 esimerkillisestä taidekasvatustyöstä

*All we need to
make us really happy
is something
to be enthusiastic about
<3 <3 <3*

- Charles Kingsley (1819-1875) -